

ČESKÁ KOMORA
ARCHITEKTŮ

Tiskové prohlášení ČKA ve věci architektonické soutěže Vysokého učení technického Vydáno 13. března 2013

Česká komora architektů (ČKA) vyjadřuje své zneklidnění nad průběhem architektonické soutěže na novou budovu Fakulty výtvarných umění (FaVU) vypsané Vysokým učení technickým v Brně (VUT). Ani po opakovaném upozornění na nedostatky v soutěžních podmínkách nedošlo ze strany vypisovatele k jejich nápravě, proto byla ČKA nucena přistoupit k prohlášení soutěže za neregulérní a v návaznosti na další postup vypisovatele podala podnět na přezkoumání zadání soutěže k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Soutěž o návrh je považována za nejvhodnější nástroj k výběru zhotovitele uměleckého či architektonického díla, v tomto konkrétním případě projektu stavby. Její základní výhodou je, že se vybírá dle kvality soutěžního návrhu. Aby soutěž byla opravdu transparentní, nediskriminační a efektivní, musí splnit požadavky zákona o veřejných zakázkách a také Soutěžního řádu ČKA.

Česká komora architektů má v procesu soutěžení zákonně definované právo a povinnost sledovat kvalitu soutěží, posuzovat soutěžní podmínky a bránit konání neregulérních soutěží. Úlohou Komory je hájit své členy, autorizované architekty, ale i napomáhat vyhlášovatelům soutěží v dosažení společného cíle – vysoké kvality architektonické tvorby v České republice.

V soutěžních podmínkách na FaVU VUT shledala ČKA řadu problémů. „*Překvapivý je přístup kvestora VUT Vladimíra Kotka, který v dopise z 18. ledna 2013 problémy kolem vypsání soutěže banalizuje a prohlašuje, že zabývat se zněním podmínek nepovažuje v danou chvíli za účelné. Přitom se jedná o investici z veřejných prostředků v předpokládané výši 320 milionů korun,*“ uvedl Milan Svoboda z pracovní skupiny ČKA pro soutěže, který má danou soutěž na starosti.

Poté, co problematickou soutěž řešilo na svém jednání i představenstvo ČKA, oslovila Komora jménem svého předsedy rektora VUT Karla Raise s návrhem schůzky. Odpovědí bylo poděkování s tím, že nabídku schůzky v současné době nevyužije, neboť nepovažuje k danému tématu za potřebné se scházet, protože je celá soutěž zcela v souladu se zákonem o veřejných zakázkách.

Mezi zásadní problémy obsažené v soutěžních podmínkách na FaVU VUT patří:

1. Složení poroty a její změny

Komentář: Od vypsání soutěže nebyl jasný poměr závislých a nezávislých členů poroty (v porotě soutěže o návrh musí být nadpoloviční většina nezávislých členů), rovněž v ní nebyla nadpoloviční většina členů s požadovanou kvalifikací (požaduje se stejná kvalifikace, jakou budou mít účastníci soutěže, tedy architektonické nebo stavební vzdělání).

Porotci uvedení v původních soutěžních podmínkách (vydaných 28. prosince 2012) nebyli s členství předem seznámeni, několik z nich se to dozvědělo až z diskusních fór na internetu. To činí soutěž zcela nedůvěryhodnou, neboť jedním z hlavních úkolů odborné poroty je podílet se na přípravě soutěžních podmínek a spoluzodpovídat tak za průběh a kvalitu celé

soutěže. Porotci, kteří byli uvedeni v podmínkách bez svého vědomí, tudíž nemohli nic takového garantovat. Ještě před vyhlášením soutěže má rovněž proběhnout zasedání poroty, na kterém je zvolen její předseda. Potenciální uchazeči o zakázku tak od počátku znají složení poroty.

V případě soutěže na FaVU VUT bylo složení poroty od vypsaní soutěže již dvakrát změněno.

2. Ověřování kvalifikace uchazeče před posouzením návrhů

Komentář: Hlavním principem architektonické soutěže jsou rovné podmínky pro všechny zúčastněné; jednou z klíčových podmínek je přitom anonymita autorů podaných návrhů, a to až do rozhodnutí poroty o vítězích. Prolomením anonymity, tedy otevřením obálek se jmény autorů a dalšími informacemi ještě před rozhodnutím o výsledku soutěže, se vyhlášovatel soutěže dostává do situace, kdy bude obtížně prokazovat zachování anonymity. Proces hodnocení a celá soutěž se tak stává problematickou z hlediska transparentnosti.

3. Požadavek na doložení dvou referenčních významných služeb na budovy obdobného určení s náklady minimálně 150 milionů korun

Komentář: Ověření množství předchozích zakázek je v případě projekčních prací zcela nesmyslné, neboť není zárukou ani kvality, ani zkušenosti projektanta. Kvalitu má doložit dodaný návrh, to alespoň základní zkušenosti (3 roky praxe) garantuje autorizační razítko autora. Tato podmínka může být navíc vnímána jako diskriminační, neboť omezuje spektrum potenciálních soutěžících, a tedy snižuje pravděpodobnost dosažení výjimečných výsledků.

4. Možnost měnit podmínky v průběhu soutěže

Komentář: Měnit soutěžní podmínky by měl vyhlášovatel pouze výjimečně v krajním případě. Změna podmínek soutěže v jejím průběhu může znamenat znehodnocení práce, kterou architekti již na soutěžních návrzích vykonali. Může tedy vést k rozhodnutí některého soutěžícího se dále soutěže nezúčastnit a domáhat se způsobené škody. Proto je důležitá dobrá příprava podmínek, na které se podílí odborná porota a k jejichž bezplatnému konzultování je ČKA připravena.

5. Následná zakázka bude uzavřena pouze na vytvoření dokumentace k žádosti o územní rozhodnutí

Komentář: Projektování stavby sestává z několika fází; první je studie (v tomto případě soutěžní návrh), následuje dokumentace k žádosti o územní rozhodnutí, dokumentace pro stavební povolení a dokumentace pro provedení stavby. Soutěžní podmínky přímo uvádějí, že zhotovitel vzešlý ze soutěže vytvoří pouze první dvě fáze, které obsahují základní hmotové řešení, umístění na pozemku a řešení vztahů k okolí. Následně budou tedy jeho plány předány jinému autorovi, který v jeho práci bude pokračovat a bude řešit bližší rozvržení stavby, řešení jejích interiérů a detailní podobu. Předpokladem pro vznik kvalitní architektury je však postup, kdy autor stavby je u jejího vzniku od začátku do konce.

6. Požadavek na udělení licence vyhlášovateli

Komentář: Podepsaná smlouva na převedení autorských práv na vypisovatele soutěže má být už součástí materiálů při odevzdání návrhu. To není v souladu s ochranou autorských práv architektů.

7. Výše cen a odměn

Komentář: Soutěžní řád ČKA definuje rámcově celkovou výši cen a odměn v soutěži jako 1–1,5 % ceny stavby; v tomto případě by se mělo jednat přibližně o 3,2 milionu korun. Součet

cen a odměn v soutěži na FaVU VUT činí 500 tisíc korun, tedy necelou šestinu předpokládané částky. K tomu je nutno dodat, že cena udělená soutěžícímu, s nímž nakonec bude uzavřena smlouva, se může stát honorářem za projektové práce. V opodstatněných případech může představenstvo z požadavků soutěžního řádu na výši cen a odměn udělit výjimku.

Soutěžní návrh je prvním krokem v projektování, je na úrovni studie stavby. Za cenu jedné studie tedy vypisovatel architektonické soutěže získá hned několik studií. Honorář navíc získají jen oceněné a odměněné návrhy, kterých je obvykle kolem pěti, ostatní soutěžící dávají vypisovateli svou práci zdarma.

Navzdory upozornění na problematiku znění soutěžních podmínek nedošlo ze strany VUT k jejich nápravě. Proto byla ČKA nucena prohlásit uvedenou soutěž za neregulérní a následně podat i podnět k Úřadu na ochranu hospodářské soutěže na přezkoumání zadání k soutěži o návrh na FaVU VUT s podezřením na diskriminaci některých možných účastníků soutěže a možné porušení zákona o zadávání veřejných zakázek ve vztahu s problematickým a opakovaným jmenováním odborné poroty.

ČKA ze zákona náleží mj. spolupracovat s vypisovateli soutěží a výběrových řízení, posuzovat soutěžní podmínky a bránit konání neregulérních soutěží a výběrových řízení. Pro tuto oblast činnosti funguje v ČKA pracovní skupina pro soutěže, jejíž členové mají na starosti jednotlivé soutěže o návrh připravované a vypisované v České republice. V rámci ČKA funguje rovněž pracovní skupina pro transparentní zadávání veřejných zakázek.

Udělení neregulérnosti soutěži znamená, že se jí nesmějí účastnit autorizovaní architekti, tedy členové České komory architektů. Cílem této snahy je přimět vypisovatele k přehodnocení situace, zrušení neregulérní soutěže a přípravě a vypsání řádné, regulérní soutěže.

Časová posloupnost událostí:

- 18. 12. 2012 – soutěž o návrh na FaVU VUT zveřejněna ve Věstníku veřejných zakázek
- 4. 1. 2013 – ve Věstníku veřejných zakázek byla zjištěna problematická soutěž
- 11. 1. 2013 – soutěž přidělena ke konzultaci Milanu Svobodovi
- 15. 1. 2013 – odeslán dopis vyhledávajícímu s požadavky úprav soutěžních podmínek a nabídkou jednání a spolupráce
- 18. 1. 2013 – kvestor VUT zasílá zamítavou odpověď s vysvětlením, že soutěž je v souladu s platným právem v oblasti veřejných zakázek
- 24. ledna 2013 – ČKA vydává stanovisko k neregulérnosti soutěže
- 30. ledna 2013 – kvestor VUT zasílá reakci, v níž zpochybňuje neregulérnost a označuje ji za diskriminační
- 30. ledna 2013 – VUT zveřejňuje nové složení poroty formou dodatečných informací k zakázce
- 4. 2. 2013 – ČKA zasílá podnět na ÚOHS
- 18. 2. 2013 – VUT opět jmenuje novou porotu

O České komoře architektů

ČKA je samosprávním profesním sdružením s přeneseným výkonem státní správy, které bylo zřízeno zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu profese autorizovaných architektů, inženýrů a techniků činných ve výstavbě. ČKA dohlíží na profesionální, odborný a etický výkon profese architektů v ČR. Smyslem ČKA je služba profesi, architektům, jejich klientům a veřejnosti. ČKA brání jakémukoliv zbytečnému a nepodloženému omezování práv kohokoliv z účastníků trhu, prosazuje korektní poměry na trhu s architektonickými službami.

Kontakt pro média:

Simona Juračková, manažerka komunikace České komory architektů
e-mail: simona.jurackova@cka.cc, tel.: +420 257 532 287, mobil: +420 702 035 234